

KALIGULA

DAGLAS DŽEKSON

Prevela
Eli Gilić

Laguna

Naslov originala

Douglas Jackson

CALIGULA

Copyright © Douglas Jackson 2008

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Posvećeno Alison, Kari, Niki i Gregoru,
koji su uvek verovali*

PROLOG

Granica na Rajni, 18. g. n. e.

Dečak je nečujno puzao kroz nisko šipražje. Oči su mu šarale levo-desno dok je gledao ima li traga neprijateljima. Danas je zamišljao da je poslednji preživeli iz bitke u Teutoburškoj šumi, jedini iz tri pokošene legije koji još može da obavi zadatak i ubije Arminija, kralja Heruska. Zastao je na ivici male čistine. Tamo je njegov plen. Isukao je mali bodež, zamišljajući da je legionarski kratki mač, i napao horde Heruska, ubijajući jednog po jednog ratnika. Ovde! Tamo! Umri, Arminije! Umri zbog svoje izdaje!

Pobeda je bila potpuna. Stajao je okružen mrtvim neprijateljima, a grudi su mu se nadimale ispod lakog oklopa na grudima. Ako se izuzme šlem, imao je uniformu potpuno istu onoj koju je nosila laka pešadija Dvadesete legije: crvenu tuniku, grudni oklop, široki opasač s kukama za opremu, kožne štitnike na cevanicama i sandale. Oružar je naročito napravio uniformu za šestogodišnjaka i dečakovo srce nadimalo se od ponosa kada ju je nosio.

Sklonio je neurednu tamnu kosu koja mu je pala preko očiju i počeo da podiže leševe neprijatelja. Tanke zelene mladice će morati prvo da se osuše, ali poslužiće za potpalu. Skupljanje drva za potpalu davalo mu je izgovor da dođe u šumu. Voleo je

šumu, rezak miris smole, način na koji vetar njiše vrhove drveća, sunčeve zrake koji prodiru kroz baldahin od lišća i prave čudne pokretne šare na šumskim stazama. Bio je opčinjen pticama i životinjama i uvek je tragao za novim otkrićima. Njegovoj majci se nije dopadalo što on dolazi ovamo. Previše je brinula i želela je da njen sin ostane blizu tabora i druži se s vršnjacima.

Šta će mu drugovi pored vojnika? Vojnici su ga voleli kao i njegovog oca Germanika. Germanik je bio veliki vođa i carev miljenik. Dečak je mogao da nabroji sve njegove pobeđe i čak je dodirnuo dva orla koja je njegov otac ponovo osvojio od Heruska na osvetničkim pohodima posle strahovitog poraza u Teutoburškoj šumi. Mnogo je voleo svog oca, naročito kada mu je ovaj davao poklone poput uniforme.

Podigao je sve mladice i nekoliko otpalih grana pa pošao natrag prema logoru. Imao je samo maglovitu predstavu kuda bi trebalo da ide, ali nije se bojao. Sledio je jedva vidljivu stazu kroz rastinje kojom su išli jeleni, znajući da će ga dovesti do malog potoka. Znaće kuda da ide kada bude stigao do njega.

Kos je izleteo iz malog trnovitog grma pored staze. Dečak je poskočio, pa se osmehnuo sopstvenoj gluposti. Stavio je gomilu drva na zemlju i pomno počeo da ispituje grm, pazeći da se ne ubode na preteće bodlje duge dva-tri centimetra. Blizu tla se nalazila čvrsta struktura od trave i mahovine. Čučnuo je i dopuzao blizu gnezda. Možda će naći svetloplava jaja posuta smeđim pegama.

S uzbuđenjem je shvatio da su se ptići nedavno izlegli iz jaja. Četiri mala ptića kosa bila su sklupčana usred travnatog gnezda. Pažljivo je ispružio ruku, podigao jedno koprcavo malo stvorenje i nežno ga položio na dlan. Pažljivo ga je proučavao. Bilo je malo, golo i ranjivo. Hrpa ružičastog mesa s dugim vratom bila je toliko lagana da ju je jedva osećao na dlanu. Glava je bila iste veličine kao telo, a majušna krila bila su tek jedva oblikovani nabori kože s ispupčenjima koja predstavljaju prvi nagoveštaj perja. Žuti kljun se jedva primećivao, a oči su bile

samo tamni krugovi ispod prozirne ružičaste kože. Osećao je kucanje malog srca tog toplog bespomoćnog stvorenja i odjednom je talas zadovoljstva prostrujao njime.

Ali osetio je još nešto, izvesnu sputanu napetost koju nije mogao da objasni i koja ga je ostavila bez daha. Da li bi mogao? Ispružio je slobodnu ruku i odlomio jedan dugački trn s grma. Ponovo je mogao da diše. Osećao se kao da je porastao a da se ptić u njegovoj ruci smanjio. Oklevao je, još nesiguran, čekajući znak. Ptić je otvorio kljun.

Osmehnuo se i veoma pažljivo gurnuo trn oštar poput igle kroz sloj kože tačno u središte oka bespomoćnog ptića. Migoljio se među njegovim prstima, ali on ga je čvrsto držao. Mala usta su se otvarala i zatvarala u nečujnoj agoniji. Uzeo je još jedan trn.

Bilo je veoma poučno. Svaki ptić se drugačije ponašao kada bi ga probo trnom. Jedan je uzmicao i pokušavao da se izmiglji. Drugi se sklupčao i mirno prihvatio mučenje. Spuštao je umiruće ptice iz čijih je slepih očiju još virilo trnje na travnatu humku pored nogu.

„Gaju!“ Začuo je majčino dozivanje iz pravca logora i shvatio da je zakasnio.

Spustio je poslednjeg ptića pored njegove braće i podigao stopalo u sandali s klinovima nazvanoj *caliga* na majušna ružičasta tela. Pritiskao je i okretao đon dok se savršeno oblikovani ptići nisu pretvorili u crvenu masu na izgaženoj zemlji.

„Stižem, majko!“, povikao je. U uzbuđenju je gotovo zaboravio na naramak drva. Podigao ga je i potrčao prema njenom glasu. Uskoro će biti vreme za večeru.

PRVO POGLAVLJE

Rim, 36. g. n. e.

Ruf je sedeo naslonjen na toplo stablo kruške i razmišljao o svojoj budućnosti. Prvi put u životu mučila ga je blagodet izbora.

Da li da ostane s Cerijalom ili da prihvati ponudu krotitelja životinja? To pitanje ga je mučilo celog jutra, a nije bio nimalo bliži odgovoru sada nego što je bio dva sata ranije.

Domaćinstvo debelog pekara bilo je njegov dom od šeste godine i smatrao je da je imao sreće. Šta bi drugo mogao da misli kada je Cerijal pokazao dovoljno obzirnosti prema njemu da dozvoli robu da odluči o sopstvenoj budućnosti? Naučio je zanat. Nije bio gladan i nikada ga nisu tukli.

Dakle, trebalo bi da ostane s Cerijalom. To je očigledno.

Ali je s druge strane postojala mogućnost, neverovatna mogućnost slobode. Sloboda. Zavrtelo mu se u glavi od te reči. Želi li zaista da bude slobodan? Šta da radi kada bude bio slobodan? Da gladije? Da prosi na ulici?

U svakom slučaju, krotitelj životinja mu nije odmah nudio slobodu. Mogu da prođu godine pre nego što ispuni svoj deo dogovora.

Medved je kriv za sve. Da nije bilo medveda, on bi bio pored svojih pećnica i pravio najbolji hleb u Rimu umesto što sedi u vrtu Livijinog portika dok mu u glavi odjekuje kao u unutrašnjosti bubnja.

Krajičkom oka je video kako su dva leptira, jedan nežnoplave boje a drugi divne mešavine crvene i smeđe, poletela prema aleji sa cvećem. Osmehnulo se i dodirnuo amajliju oko vrata.

Neka bude. Neka bogovi odluče umesto njega.

Kornelije Aurije Fronton imao je smeh od kojeg su se stabla povijala a krovni crepovi pucali. Sada se smejaao.

„Dakle, pekarev dečak je konačno odlučio? Izabrao je sigurnost slave s Frontonom umesto kulučenja i vađenja žizaka iz ustajalog hleba za onog debeloguzog prodavca? Zar je moglo biti drugačije?“

Poslednje reči su teatralno upućene gomili od pet-šest robova i oslobođenika koji su se okupili na njegov poziv da pozdrave Rufa. Stajali su s izrazima dosade ili zanimanja na kapiji ograđenog prostora u kojem su se nalazile Frontonove životinje. Ruf se zapitao šta bi krotitelj životinja pomislio da zna da je svoju sudbinu prepustio letu plavog leptira.

Dok su se robovi okupljali, razmišljao je o tome koliko se Frontonov pozdrav razlikuje od prethodnog slučaja kada je promenio gospodara. Nikada neće zaboraviti užas na ogromnoj tržnici robova u blizini Ostije kada je stigao brodom iz Kartagine. Bio je mali preplašeni dečak okružen s više ljudi nego što je mislio da postoji. Sećao se kako je tražio mesto da se sakrije među ogromnom plimom ljudi, ali to je bilo beznadežno. Na kraju je seo blizu jednog zida i plakao sve dok više nije imao suza. Osetio je olakšanje kada ga je Cerijal kupio narednog dana.

Uzvratio je poglede okupljenim ljudima i procenio čiji je osmeh srdačan, a ko ga doživljava kao mogućeg neprijatelja. Bili su ravnomerno podeljeni.

„Da li sam vam ispričao kako mi je spasao život?“, upitao je Fronton, a Ruf je po širokim osmesima shvatio da su čuli priču više puta ali da znaju da će morati još jednom.

„Medved je bio veliki, ali ne jedan od mojih najboljih. Ne, najbolje moram da čuvam za arenu. Ovaj je bio star, šugav i pun buva. Ali još je imao kandže. Velike povijene kandže koje mogu da otkinu čoveku glavu. Zar ne, mladi Rufe?“

Ruf se sećao da su medvedove kandže bile isečene, ali mislio je da bi bilo nepristojno da opovgrne reči svog novog gospodara. Tako da je klimnuo glavom. Žuti oćnjaci životinje bile su dovoljno zastrašujući.

Pratio je Lukreciju, kuvaricu, do tržnice voća u jednoj od uskih ulica na Sacer Klivusu kada se to dogodilo. U jednom trenutku ulica je bila ispunjena smehom i ruganjem zemljoradnika, a u sledećem je bila ispražnjena zbog jednog vriska. Medved je stajao na zadnjim nogama, otkinut lanac mu je visio s metalnog okova oko vrata a tamnosmeđe krzno bilo je ulepljeno osušenom krvlju.

„A to siroto dete“, Fronton je gotovo plakao dok je pričao, „koje je ostavila dadilja, samo i bespomoćno dok je divlja zver balavila nad njom. Sirota mala...“, kolebao se jedan trenutak.

„Tulija“, jednoglasno su mu pritekli u pomoć.

Tulija je bila plava i sićušna, a medved je bio ogroman i besan.

„Sigurna smrt“, zagrmeo je krotitelj životinja. „Očekivala bi je sigurna smrt da nije bilo ovog hrabrog momka.“ Ruka debela poput grane poletela je prema Rufu.

On je hteo da pobege dalje od medveda s Lukrecijom. Ali je umesto toga potrčao prema njemu.

„Znate li šta je uradio? Počeo je da pleše.“ Fronton je zaurlao od smeha i trbušina mu se zatresla. „Plesao je s medvedom.“

Bilo je to jedino što je moglo da se uradi u tom trenutku. Nije mogao da se bori s medvedom, koji je bio dvaput veći od njega i mnogo jači. Ali bio bi mrtav da je ostao nepomičan.

„Kako ti je to palo na um, dečko?“, pitao je Fronton. „Zbog čega si zaigrao s mojim medvedom?“

Ruf se sećao zastrašujućeg trenutka kada je bio prepušten na milost i nemilost medvedu, ali je slegnuo ramenima kao da je plesanje s medvedima svakodnevna stvar.

„Putujući vašar posetio je moje selo kada sam bio mali“, objasnio je. „Nije bio ni približan rimskim cirkusima. Samo nekoliko loših glumaca i životinja punih buva. Imali su malog medveda, iste visine kao ja. Naučili su ga da igra. Samo nekoliko koraka, ali je ipak igrao, a ljudi bi plesali s njim. Izgledao je kao da uživa u tome. Pretpostavljam da sam u tom trenutku zamišljao da plešem s tim malim medvedom.“

Igrao je oko medveda, koji je sledio njegov primer, ne skidajući staklaste oči s njega kao da se potpuno usredsredio na podražavanje Rufovih pokreta. Grupa ljudi pojavila se iza njega kada se okrenuo. Jedan mu je dao znak da nastavi da pleše, a ostali su razapeli veliku mrežu. Približavali su se medvedu dok je Ruf povećavao razdaljinu između sebe i životinje sporim koracima od nekoliko dragocenih centimetara. Tada je zavitlana mreža i medved se pretvorio u pljujuću, režeću besnu loptu dok je kandžama grebao po mreži koja ga je obavila.

„Spasao si život sebi i, iako to nisi znao, Frontonu. A Fronton vraća svoje dugove.“ Trgovac je prebacio ogromnu ruku oko Rufovih ramena i ovaj je pomislio da će se srušiti pod njenom težinom. „Zakleo sam se Viteliju Geniju Cerijalu, a sada se zaklinjem tebi. Umeš sa životinjama, što mi je potrebno. Ja ih kupujem i obučavam za arenu i cirkus. Naučiću te svemu što znam i, ako ispuniš očekivanja, proglašiću te svojim naslednikom za nekoliko godina. Tada ću se odmarati i mirno gledati kako zarađuješ novac za mene. Sutra ćemo potpisati sporazum.“

Okupljeni radnici počеше da se došaptavaju među sobom. Ruf je primetio mrštenje i shvatio da nekolicina ne odobrava Frontonovu velikodušnost. Razumeo je i zbog čega. Sumnjao je da su zadivljeni sedamnaestogodišnjakom razbarušene kose odevenim u rite. Oni slavoljubivi će osećati ogorčenost prema

njemu i pokušaće da ga obeshrabre, ali on se nije brinuo zbog toga. Ojačao je od dugogodišnjeg nošenja vreća sa žitom u pekari. Biće spreman za njih. Imao je sreće što je Tulija ćerka veoma uticajnog senatora. Njen otac je bio poznat po privrženosti najmlađem detetu koliko i po hladnokrvnosti kojom se rešavao svojih političkih protivnika. Fronton bi završio u kanalizaciji s nožem u stomaku da ju je medved povredio.

„Šta ako ne ispunim očekivanja?“, pitao je.

„Baciću te lavovima.“

Nastala je duga tišina.

„Samo se šalim, momče... baciti lavovima.“ Frontonovo krupno telo ponovo se zatreslo od smeha. „Trebalo je da vidiš svoj izraz lica.“

Fronton je obavljao svoj posao južno od Rima, iza četiri stuba Ponsa Sublicijusa. Bilo je dovoljno daleko od grada da spreči radoznalce da dođu i zure, ali dovoljno blizu stočne pijace na Forumu Boarijumu da obezbedi hranu za njegove mesoždere.

Rufovo srce brže je zakucalo unutar ograđenog prostora sa životinjama dok je Fronton ponosno nabrajao egzotična blaga koja je kupovao i prodavao za velike spektakle u areni. Biljojedi su mirno pasli u nekoliko širokih pregrada. Trgovac je pokazao na različite vrste.

„Antilope.“ Pokazao je krdo elegantnih životinja koje su mirno stajale u ograđenom prostoru. Bilo ih je u raznim nijansama smeđe boje i različitih veličina, od malih krhkih stvorenja visine manjeg psa do divova širokog grudnog koša s dugim uvijenim rogovima i tamnim šarama na slabinama.

„Šta je ono?“, upitao je Ruf i pokazao na drugu manju skupinu. „Nikada nisam video konja s prugama.“

„To je vrsta divljeg magarca. Pokušao sam da ih dresiram da vuku dvokolice, ali su mnogo glupli od konja.“

„A ono?“ Ruf je pokazao na tamnosmeđu životinju s grbom koja je građom podsećala na manjeg magarca, ali je imala kratke

uvijene rogove, guste obrve, široko postavljene male oči i slinavu njušku.

„Ono?“ Fronton se iskezio. „Zovemo ga ružni.“

Iza pregrada se nalazio još jedan ograđeni prostor sa širokim barakama od debelih balvana. Fronton je pošao prema njima. Dok su se približavali zgradama, Ruf je osetio vonj koji mu je bio maglovito poznat, snažan rezak miris koji je preplavio ceo prostor. Bilo mu je potrebno nekoliko trenutaka dok ga sećanje nije povelu u doba pre više od jedne decenije.

Lav.

Galija od Kartagine do Ostije prevozila je lavove u teretnom delu. Dve krupne ženke i dva mladunca. Sada je zurio u iste ubilačke oči, blede zlatnožute prošarane nijansama sive, iz kojih je izbijala čista mržnja.

Još mu nije bilo potpuno jasno zašto je prodat trgovcu robovima. Njegov otac je služio u iberijskim pomoćnim četama i nastanio se u Mauritaniji kada je završio službu. Bio je bolji vojnik nego zemljoradnik. Njihov mali posed u podnožju planina Atlas bio je sprženo prašnjavo mesto tokom leta, dok su zimi stene pucale od mraza. Njegova majka je predstavljala maglovitu uspomenu ali bio je uveren da ga je volela, bar po zadovoljstvu koje bi osetio kad god bi pomislio na nju. Gotovo da je mogao da se seti njenog lica i vlažnog jutarnjeg mirisa njene duge crne kose kada bi zatvorio oči. Uvek su bili gladni, ali da li je morala da stoji po strani dok su uplakanog odvlačili? Pretpostavio je da je morala. Izračunao je da je to bilo jedanaeste godine vladavine cara Tiberija.

Fronton je imao desetak lavova, uključujući tri veličanstvena mužjaka s crnom grivom. Imao je i vitke atletske čite i tri mišićave divlje mačke prošarane tačkama koje je Ruf prvi put video.

„To su leopardi“, objasnio je Fronton. „Masa ih obožava. Veliki su poput lava, ali dvaput brži. Koliko god dobro bio zaštićen, svaki čovek je gotov kada leopard skoči na njega.

Zubima ga zgrabi za vrat, a kandžama mu para stomak. Video si kako mače kolje mrtvog goluba i grebe kandžicama kao da je poludelo? Isto je i s leopardom. Ako ne može da raspori stomak, onda poseže za jajima. Ako ga ne uhvati za jaja, onda će mu rastrgnuti noge do koske. Nije ni važno. Samo će pre biti gotovo ako mu raspori stomak.“

Konačno su stigli do životinje koju je Fronton nazivao svojim čudovištem.

„Zapanjujuće, zar ne? Nikada ne bi pomislio da samo pase travu.“

Ruf se zagledao u sivog golijata koji je bio sam u pregradi. Životinja je bila dva puta veća od bika i imala je debelu kožu. Glava mu je bila velika u poređenju s telom, ali noge su bile gotovo smešno kratke. Imao je sitne oči a iz širokog lopatastog nosa rasla su dva roga, jedan iza drugog. Veći, prednji, imao je prečnik od dvadesetak i bio je dugačak oko šezdeset centimetara. Ubojito se sužavao prema vrhu. Drugi je bio upola manji, ali je izgledao oštrije.

„Ne znam šta da radim s njim. Deluje opasno, ali samo stoji i ništa ne radi. Možeš da ga maziš kao psa. Zašto ne pokušaš?“

Oči koje su gledale Rufa blistale su od iskrenosti. Fronton je izgledao kao čovek koji nikada nije zgrešio u životu; kao neko ko će otići u grob bez najmanje mrlje na svojoj časti. Čovek kome Ruf nije nimalo verovao.

Fronton ga je stavio na ispit i mislio je da zna zbog čega. Pronicljivi trgovac mu je pružao priliku da se dokaže pred ljudima kojima će možda jednog dana biti gospodar. Ponovo je pogledao zver, koja je odjednom izgledala još veća. Postavljalo se pitanje da li će preživeti taj ispit.

Mangupski se osmehnulo s više samopouzdanja nego što je osećao i odgovorio: „Naravno.“

Tit, jedan od robova iz Frontonove grupe za dobrodošlicu, otvorio je kapiju i prošaptao: „Obrati pažnju na njegove uši.“

Ruf je polako ušao u ograđeni prostor. Srce mu je ubrzano lupalo od napetosti, ali svet mu je delovao bistrije i stomak mu se stegao od iščekivanja. Video je da su zidovi ovog boksa, iako izgrađeni kao ostali od drvenih dasaka visine krupnog čoveka, ojačani vodoravnim gredama. Na određenim mestima jasno su se videle sveže bele ogrebotine kao da je drvo nedavno odlomljeno.

Vrelina sunca udarala mu je u leđa kao čekić dok je zalazio dublje unutra. Gde ga je zver čekala.

Posle dvadesetak koraka primetio je nešto što je ličilo na pokret sa strane životinjske glave. Da, ponovo je video jedva primetan pokret levim uvom.

Neznatno je promenio pravac, ne skidajući pogled sa životinje. Sada je išao ukoso umesto pravo prema njoj.

Bilo mu je neverovatno da nešto toliko krupno može tako brzo da se kreće. Čudovište je bilo nepokretno u jednom trenutku i sitnim očima je gledalo u daljinu. A u sledećem se njegove kratke noge gotovo nisu videle od brzine, već je prešao polovinu razdaljine spuštene glave i sa ubojitom sabljom od roga uperenom pravo u njegovo međunožje.

Nije bilo svrhe da se okrene i potrči prema ogradi. Nikada ne bi uspeo da utekne ovoj životinji. Ali neznatno je skrenuo s putanje kada je promenio pravac i to mu je dalo delić sekunde da se izmakne pred jurišem.

Sačekao je dok nije mogao ispruženom rukom da dodirne donji rog pre nego što se bacio udesno. Već u sledećem trenutku je skočio i pojurio dugim nogama prema ogradi.

Čuo je topot kopita iza sebe i znao je da je čudovište munjevito okrenulo svoje krupno telo i nastavilo da ga goni. Video je kvrge u drvenoj ogradi i klinove kojima je sastavljena. Znao je da mu se životinja približava po gromoglasnom disanju iza sebe.

Jedan trenutak oklevanja značio bi sigurnu smrt. Izabrao je tačku na ogradi, podigao jednu nogu i odgurnuo se drugom

tako da je bio u vazduhu pre nego što je udario u tarabu. Prednjom nogom je stao na vodoravnu gredu i upotrebio sve mišiće ne bi li pretvorio zalet u skok koji bi ga bezbedno prebacio preko ograde. Još dva-tri centimetra i uspeo bi. Umesto toga, kolenom druge noge je udario u gornju dasku, što je izazvalo oštar bol i pretvorilo proračunat skok u nespretn pad. Dok je bio u vazduhu, jasno je čuo kako nešto veliko i brzo strahovito udara o nešto još čvršće i nepopustljivije. U sledećem trenutku pao je uz udarac koji mu je izbio vazduh, razlabavio nekoliko zuba i naterao ga da se zapita koliko je kostiju polomio.

Ležao je ošamućen s metalnim ukusom krvi u ustima i prašinom u nozdrvama.

„Dobro menjaš pravac za jednog pekara, ali tvoj preskok je mogao da bude otmeniji.“

Ruf je otvorio jedno oko. Fronton je stajao iznad njega i krupnim telom zaklanjao sunce.

„Hajde, ustani da vidimo šta si uradio sirotom čudovištu.“ Uhvatio je Rufa za ruku i povukao ga na noge.

Lecnuvši se od bola, momak je odhramao do ograde, u kojoj je sada bila probijena rupa veličine ljudske pesnice. Ruf je pogledao kroz otvor i trgnuo se kada je ugledao ljutito životinjsko oko. Odmahnula je glavom pre nego što je otkasala u sredinu boksa.

„Imaće glavobolju, ali biće joj dobro“, ponosno je rekao Fronton.

„A ja?“, pitao je Ruf. „Mogla je da me ubije. Rekao si da mogu da je mazim poput kučeta.“

„Možda sam malo preterao“, priznao je Fronton. „Ali to ti je prva lekcija, momče. Dokazao si da se ne plašiš životinja, ali moraš naučiti da ih poštuješ. Sledeći put prvo pogledaj šta se nalazi unutra pre nego što uđeš u pregradu ili kavez. Sve životinje su na svoj način opasne. Čak će te i male antilope udariti u međunožje ako brane mladunce.“

Podigao je balegu koja mu je ležala pored nogu i prineo je Rufovom licu.

„Vidiš? Sve se vrti oko zarade. Nema veze da li smrdi na govna ili miriše na parfem; sve što donosi zaradu lepo miriše. Dakle, počćeš od dna. Tite, pokaži mu kako da očisti boks s divljim svinjama.“

DRUGO POGLAVLJE

Rufu se činilo da je njegov raniji život predstavljao pravi raj u poređenju s ovim. Tada je svakog dana mirisao svež hleb. A sada je udisao desetak različitih vrsta životinjskog izmeta. Ali svaki trenutak koji je proveo sa životinjama donosio je nova saznanja.

Naučio je da ih hrani i poji. Svaka vrsta imala je pažljivo isplaniran režim ishrane kako bi bile u najboljoj formi. Divlje mačke bi od previše mesa postale debele i lenje. Ali bi izgubile snagu ako ne bi dobijale dovoljno mesa.

Naučio je da prepoznaje znake koji bi mu otkrili da li je anti-lopa obolela od jedne od onih pustošćih zaraza koje su kosile tu vrstu. Rane oko usta ili kopita značile su da će možda čitavo krdo morati da bude zaklano.

Naučio je da raspoznaje blago nadimanje koje otkriva da srna očekuje mladunče, zbog čega bi morala da se premesti iz boksa.

Naučio je i šta može da zadesi čoveka ako postane neoprezan u društvu lavova. Nikada neće zaboraviti komade rastrgnutog mesa i polomljene kosti – sve što je ostalo od sirotog priglupog Tita zato što nije uspeo da prepozna bolno rikanje lava koji je polomio zub. Ostali robovi čuli su njegove krike kada je već

bilo kasno i nadglednik je odlučio da se više isplati da dozvole životinji da ga pojede – ionako je već bio mrtav – nego da ga sahrane. Nije dolazilo u obzir da se ubije lav. Vredeo je deset puta više od Tita i, kao što je Fronton istakao, njegova je sudbina da ubija ljude.

Rufovo poštovanje prema Frontonu povećavalo se iz dana u dan, iz nedelje u nedelju. Trgovac životinjama imao je neutoljivu žeđ za životom, zbog čega su ga čak i njegovi protivnici voleli, a Ruf je bio uvučen u vrtoglavi plimni talas poleta. Ali osmeh koji je uvek krasio Frontonovo lice bio je zamenjen umornom grimasom kada se vratio iz Afrike, gde je trebalo da kupi životinje da dopuni štale i pregrade.

„Postaje sve gore“, požalio se dok su stajali naslonjeni na ogradu i posmatrali dva mlada srndaća kako se udaraju glavama, odmeravajući snagu u igri. „Naši kupci uvek traže nešto veće i bolje, nešto neobičnije i egzotičnije, a moji dobavljači uporno tvrde da su se životinje proredile ili da su krda i mesojeđi koji se njima hrane otišli na jug. Zato podižu cene. Mislio sam da pokušavaju da mi podvale, ali saznao sam od drugih trgovaca da je svuda isto. Jedina uteha mi je što mogu da pokrijem troškove, ali samo Jupiter zna koliko ću još uspevati u tome.“

„Zar ne možeš da ih uzgajaš?“, pitao je Ruf.

„Da ih uzgajam? Ja sam trgovac, a ne dadilja. Kupujem jeftino i prodajem po većoj ceni. Uostalom, većina njih neće da se pari. Možeš da uspeš sa antilopama ako si pažljiv i daš im malo prostora, mira i tišine. Ali retke životinje, u kojima leži prava zarada? Nikada. Velike mačke? Na svojoj teritoriji se množe kao pacovi. Samo sa svojom vrstom. Ali kao da zaborave kako se to radi kada ih staviš u kavez. Pođi sa mnom.“

Ruf je sledio Frontona dok je odlučno išao prema jednoj od udaljenih pregrada. „Kažu mi da brzo učiš, momče. To je dobro.“ Skinuo je lanac s kapije. „Ova je danas stigla iz Afrike. Od sada je ona tvoja odgovornost. Hrani je. Razumej je. Stekni njeno poverenje. Osvoji njeno poštovanje.“

Ruf je dobio svog leoparda.

Mačka je bila stara oko šest meseci i tačke su se već nazirale na njenim slabinama kroz preostalo paperjasto krzno.

„Majka joj je uginula na putu od Afrike. Rastrgli bi je ako bih je stavio u kavez sa starijim leopardima.“

Leopard nije imao nimalo pritajenog nasilja i mržnje prema ljudima svojstvene odraslim primercima. Umesto toga je bila razigrana kao mače i rvala se i igrala sa svim što se pomera. Ruf je osećao sreću kakvu nikada ranije nije iskusio dok je gledao njeno nedužno uživanje.

Nazvao ju je Kirka.

Kirka je bila prva vredna stvar koju je Ruf posedovao i zakleo se da će stvoriti večnu sponu s mačkom. Kao što je Fronton priznao, brzo je učio od drugih krotitelja životinja. Znao je kada da joj priđe a kada da je ostavi, kada da je pomazi a kada da kazni. Pripitomiće mladunče i potčiniti ga svojoj volji.

Nije primetio podmukle osmehe ostalih radnika, koji su gledali kako se ponaša s leopardom.

Mesec dana kasnije, Fronton se vratio s drugog puta i polako odmahnuo glavom kada je video kako leopard leži pored Rufovih nogu.

„Dođi. Vreme je da posetiš arenu.“

Trgovac životinjama obukao je svoju najsvečaniju odeću za tu priliku. Gospodar i rob otputovali su u prestonicu u kolima koje je vukao jedan konj.

„U šta buljiš, dečko?“

Ruf je dobro poznavao ovaj put, ali bi ga prilaz Rimu uvek ispunio strahopoštovanjem. Isprva je najveći grad na svetu delovao kao džinovski kolaž narandžastog i belog koji blista na suncu, ali obrisi su poprimali strukturu i oblik što su se više približavali i na kraju solidnost, što je delovalo neverovatno.

Grad se uzdizao pred njim, vrh za vrhom kao nazubljeni planinski venci. Ali ova veličanstvenost nije bila prirodna. Sve je predstavljalo delo ljudskih ruku. Video je građevine toliko

velike i prekrasne da su mogle da budu jedino palate bogova. Redovi ogromnih stubova držali su masivne trouglaste krovove; veliki izrezbareni kameni zidovi uzdizali su se poput hridina. A tek boje: narandžasta i crvena, srebrna i zlatna. Čitav grad je blistao na poslepodnevnom suncu kao da gori.

Ruf je imao priliku da istraži pretrpane uličice i široke avenije kada je odlazio od pekare do pekareve vile. Bio je opčinjen velikim trijumfalnim lukovima i veličanstvenim građevinama sa stubovima. Sa zavišću je gledao natpise. Naravno, nije mogao da ih pročita, ali znao je da su posvećeni velikim herojima iz prošlosti: Juliju Cezaru, Avgustu, Krasu i Pompeju. Veliki kompleks palate na brežuljku Palatinu, koji je posmatrao iz Sacer Klivusa, mamio ga je kao što plamen privlači leptire. Nikada se nije usudio da se približi uskom stepeništu koje bi ga odvelo u njegovo središte, ali je znao da se tamo nalazi raj dostojan samog Jupitera.

Došao je do značajnog otkrića prilikom svojih istraživanja. Rim je grad robova.

Zaista je tako. Robovi su bili deset puta brojniji od rimskih građana. Iako su Rimljani upravljali Rimom, robovi su ga vodili. Robovi ili oslobođenici bili su lekari, zastupnici i zajmodavci. Oni su vodili poslove svojih gospodara. Pravili su proizvode, kupovali ih i prodavali. Mnogi robovi bili su veoma bogati, dok su se brojni trudili da se obogate. Kolale su glasine da robovi čak savetuju cara.

Rim ne bi bio ništa bez robova.

Ruf i Fronton morali su da siđu s kola pred gradskim kapijama zato što su preko dana mogla da uđu samo kola koja prevoze carske glasnike ili namirnice za tržnicu. Trgovac životinjama unajmio je zatvorenu nosiljku za jednu osobu koju su nosila četvorica mišićavih Sirijaca i rekao im da ga odnesu do velikog Taurovog amfiteatra. Krenuli su ujednačenim trkom, a Ruf je trčao pored njih i probijao se kroz gužvu.

Graja grozničave vreve grada bila je bolna za uši. Činilo se da svi Rimljani pričaju u isto vreme, iako nisu svi govorili istim jezikom. Ulični prodavci nudili su svoju robu na bezbroj tezgi. Čoveku je moglo da se pomuti u glavi od raznovrsnosti. Na razmaku od nekoliko metara mogle su da se kupe sandale, koža od koje su napravljene i nož kojim je koža isečena. Ispred radnje sa začинима vazduh je odisao mirisom cimeta, bibera i tamjana. Osakaćeni prosjaci molili su za hranu na početku uskih sporednih ulica, dok su pored njih bogati trgovci nudili ušećerene bademe po paprenoj ceni.

Taur se nalazi blizu Marsovog polja u severnom delu grada. Samo su donji spratovi od kamena, dok su gornji od drveta, za razliku od veličanstvenog Cirkusa Maksimusa i trošnog ali i dalje velelepnoг Magnuma, Pompejevog pozorišta s trideset hiljada mesta.

Taur je poklonjen gradu pre pedeset godina. Danas otkriva svoju starost poput ostarele kurve čiji su najbolji dani prošli. Pričalo se da Tiberije namerava da izgradi novu, velelepnu arenu, ali potrebno je mnogo godina za podizanje građevine te veličine, ako ozloglašeno štedljiv car ikada odobri troškove.

Amfiteatar je imao četrdeset ulaza za svetinu koja plaća ulaz, ali Fronton je uveo Rufa kroz mala neobeležena vrata koja su vodila do uskog drvenog stepeništa osvetljenog bakljama kojim se dospeva u utrobu kompleksa. Dok je pratio gospodara, Ruf je osetio isto uzbuđenje koje je doživeo kada je ušao u ograđeni prostor sa čudovištem. Fronton ga je vodio kroz lavirint prolaza, velikih i malih prostorija i kaveza sa životinjama ispunjenih vonjem ustajalog znoja i životinjske i ljudske mokraće i izmeta. Osećao se još jedan smrad, jači od drugih, od kojeg su mu se nozdrve skupljale. Taj vonj ga je zbunio dok se nije setio belih kostiju i delova mesa koji su ostali od Tita kada ga je lav rastrgao. Miris krvi.

Drhtaj mu je prošao grudima kada je shvatio gde se nalaze. Tokom godina provedenih u pekari, Ruf je maštao o trenutku

kada će sedeti na tribinama i bodriti miljenike, čija je imena i životni put znao napamet.

„Hoćemo li videti gladijatore?“, pitao je uzbuđeno. Fronton se okrenuo prema njemu i Ruf je bio iznenađen njegovim prodornim pogledom.

„Videćeš ih u areni, ne pre toga. Muškarci – i žene – daju velike sume novca da bi bili u njihovim odajama pre nego što odu da se bore. Postoji određena napeta atmosfera u tim prostorijama, Rufe, koja ne postoji ni na jednom drugom mestu na zemlji. Video sam parove iz najuglednijih rimskih porodica koji su bili toliko uzbuđeni zadahom čistog straha i uzbuđenja da su se parili na zemljanom podu pred svima.“

Teško je disao na nos, kao da je upravo završio neki težak fizički posao.

„Znaš li šta su ovi ljudi na ivici smrti uradili? Okrenuli su se od njih i zagledali u zid. Najgori osuđeni robovi imaju više dostojanstva i časti od tih takozvanih patricija.“

Popeli su se stepenicama i stigli do vrata koja su vodila pravo na teren za ubijanje. Ruf se zagledao u ravnu površinu pokrivenu zemljom koja je bila okružena glatkim daskama dva puta višim od čoveka. Oni koji uđu u ovu zamku ne mogu da pobegnu penjanjem uza zid.

„Ono što vidiš nije ništa“, prošaptao je Fronton, čiji je glas odjednom postao hladan i Ruf je osetio kako mu je drhtaj prošao kičmom. „Ovo samo izaziva glad sirotinje, kojoj je dosadno, a nema novca za nešto bolje. Zapamti to. Ovo nije ništa.“

Iza njih se čuo prepoznatljiv zvuk udaranja metala o metal. Ruf se okrenuo i ugledao tri zastrašujuće prilike.

TREĆE POGLAVLJE

Na prvi pogled nisu izgledali kao ljudska bića. Vođa je nosio bronzani šlem koji mu je pokrивao celu glavu, s prorezima za oči i usta i vešto iskovanim pramenovima kose u metalu preko temena. Imao je samo pregaču oko struka i široki opasač koji se koso spuštao preko levog ramena pa vezivao oko struka. U desnoj ruci je nosio sekiru sa širokim sečivom i kratkom drškom. Još jedna sekira mu je bila pričvršćena za kuku opasača.

Iza njega je stajao div, najveći čovek koga je Ruf u životu video. Lice mu je bilo skriveno iza vizira koji je imao rupice. Gvozdeni šlem širokog oboda bio je ukrašen krestom oštrom poput noža, kao da je neki ogromni borbeni petao. Imao je mrežasti štit s leve strane od ramena do struka. U jednoj ruci je nosio trozubac, a u drugoj mrežu veličine manje ponjave.

Treći gladijator bio je niži od njih, ali njegova pojava bacala je drugu dvojicu u zasenak. Lice mu je bilo skriveno zlatnom maskom iskovanom po liku lepog mladog božanstva. Veličanstvenost maske bila je u skladu s njegovim besprekorno oblikovanim telom. Nauljeni mišići njegovih nadlaktica bili su napeti, a vene su iskočile i pravile šare poput korenja drveta. Borio se bez oklopa kako bi svetina mogla da uživa u njegovoj lepoti.

U levoj ruci je nehajno nosio dugački pravi mač. A u desnoj je držao mali okrugli štitić sa složenim pozlaćenim ukrasima i likom Marsa, boga rata.

Fronton i Ruf su se povukli u stranu kako bi gladijatori mogli da priđu vratima. Mirno su stajali dok su čekali, ali svaki je pravio male pokrete kako se ne bi ukočio. Premeštali su se s noge na nogu, istezali jednu pa drugu grupu mišića ili lučno okretali glavu da opuste tetive vrata i ramena. Tela su im blistala i Ruf je osjetio prijatan miris neke vrste ulja ili balsama kojim su se namazali.

Iz arene se začuo žagor kada je svetina primetila pokret koji grupa na vratima nije mogla da vidi. Ruf je postrance iskoračio, pokušavajući da se drži što dalje od pretećih prilika gladijatora. Kroz prorez u vratima video je kako je iz sredine poda arene iskočilo izmešano krdo antilopa i jelena koje je pušteno iz pregrada ispod zemlje.

Preplašene životinje izašle su iz tame i bile suočene s jakim zidom svetlosti i zvuka koji ih je preplašio i počele su nagonski da traže bilo kakav izlaz. Zajedno su jurile duž zidova, očiju pobelevih od straha, raširenih nozdrva a zvuk njihovih kopita u trku, koji se odbijao o drvene daske nekoliko centimetara ispod zbijene zemlje, odjekivao je arenom poput grmljavine. Krupnije životinje iskoristile su svoju veličinu da se probiju ispred manjih i slabijih, ali njihov napor bio je uzaludan. Nije bilo izlaza.

Konačno se panični galop pretvorio u kas, pa u hod. Krdo je stalo, zbunjeno i iscrpljeno. Zadihana uplašena skupina čije su slabine blistale od znoja a oblaci pare se podizali od njihovih tela.

I Ruf je dahtao, zahvaćen uzbuđenjem i strahom životinja. Graja u areni je utihnula, ali činilo se da sam vazduh struji od pritajene napetosti pred buru.

Odjednom se začu rika i životinje se uskomešale. Ruf je video munjevit svetlosmeđ pokret u areni. Lav je skočio na leđa jedne manje antilope i zario kandže u slabine cvileće životi-

nje. Iz udaljenog kraja arene čulo se rikanje još jednog lava, a onda je Ruf osjetio talas uzbuđenja kada je začuo prepoznatljivi prodorni kašalj leoparda koji podseća na struganje. Njegovog leoparda.

Pokolj je počeo.

U divljini antilope koriste svoju brzinu, okretnost i brojčanu nadmoć da nadmudre grabljivce. Ali njihov nagon nije mogao da ih spase u areni. Velike mačke su nehajno ubijale, a svaki napad je izazivao sve glasnije uzvike odobravanja svetine. Kandže su se zarivale u meso, a zubi se sklapali oko dušnika i izazivali sporu smrt gušenjem.

Miris krvi izazvao je još veću paniku među antilopama i srnama. Neke su nezgrapno trčale pošto su polomile noge dok su pokušavale da se popnu ili čak preskoče zidove arene u očajničkom pokušaju da prežive. Publika je tražila još.

Ali Fronton je znao da neće potrajati. Lavovima i leopardu će ubijanje dosaditi i izvaliče se da se goste leševima žrtava. Antilope će dospeti u stanje kada više neće moći da trče, pluća i srce će im biti blizu pucanja. Ali priređivači igara pronašli su rešenje.

Lovci će postati plen.

Ruf je ponosno gledao kako Kirka ubija prvo jednu pa drugu antilopu. Bio je toliko zaokupljen zabavom da se iznenadio kada su se dvostruka vrata otvorila i trojica gladijatora prošla pored njega u središte arene. Uzvici svetine postali su još glasniji.

Dva lava su podigla glavu s plena i prkosno preteći zarikala. Leopard se skupio nad svojom poslednjom žrtvom i čekao. Ruf je shvatio šta će se desiti tek kada su se gladijatori postrojili nasuprot velikim mačkama.

„Lekcija broj dva, Rufe“, prošaptao je Fronton. „Nemoj nikada da se zbližavaš sa svojim poslom. Leopard je mogao da mi donese mnogo novca, ali ti si ga uništio. Pretvorio si je u kućnog ljubimca. A ljubimci se ne bore dobro u areni. Pogledaj je. Zbunjena je i uplašena. Ne zna šta se dešava. Ali lavovi

su naučili da čovek predstavlja opasnost. Pogledaj ih. Oni će se boriti. A leopard će samo umreti.“

No Fronton je pogrešio. Lavovi su se borili, ali i Kirka.

Prvi se pokrenuo krupni gladijator u šlemu s krestom.

„Poznat je kao Sabat“, objasnio je Fronton. „On je veteran arene. Biće prvi *venator*, lovac.“

Sabat je podigao trozubac da uzvratu na klicanje svetine pre nego što je prišao lavici, čvrsto držeći oružje ispred sebe. Žrtva koju je izabrao prvo je samo zarikala i pokušala da zaštiti svoj plen. Naučila je da se boji ljudi, ali nadala se da će ovaj otići i ostaviti je na miru. Ali lavica je bio primorana da donese odluku pošto se oklopljena prilika i dalje približavala. Napala je.

„Gledaj kako je brz“, rekao je Fronton.

Sabat je sačekao dok se lavica nije približila na tri koraka i tada se brzo spustio na jedno koleno. Lavica bi skočila pravo na njega, ali njene zakrivljene kandže prošle su nekoliko centimetara iznad gladijatorove glave i on je podigao trozubac. Tri šiljka su se zarila duboko u nezaštićeni stomak ženke. Lavica je zacvilela u agoniji dok ju je zalet nosio iznad gladijatora, preteći da izvuče trozubac iz njegovog stiska. Ali Sabat je čvršće stegao koplje s tri šiljka, uvrnuo ga pa izvukao iz tela životinje. Pokuljao je mlaz krvi, a creva iz užasne rane na trbuhu ispala su na lavičine zadnje noge.

Lavica je podigla oblak prašine kada je pala i prevrnula se pet-šest puta pre nego što je polako uspela da ustane. Celo telo joj se treslo od bola i jedno je počela da liže veliku ranu na trbuhu. Snaga joj je oticala zajedno s mlazem krvi iz arterija koji je natapao zemlju. Bila je smrtno ranjena, ali besna i veoma opasna.

Ovog puta nije bilo vrtoglavog skoka. S teškoćom se postavila u položaj za skok kako bi zarila moćne očnjake u grlo gladijatora. Ali pokreti su joj bili teški i sa svakim dahom bol joj se sve više širio telom. Ono što je trebalo da bude smrtonosan skok nije bilo ništa više od trzaja koji je Sabatu izložio njen grudni

koš. On je zamahnuo trozupcem i zario dva zupca duboko u njeno srce. Krv joj je pokuljala iz usta kada je umrla uz trzaj i pala na zemlju s trozupcem koji je još izvirivao iz njenog tela.

Svetina je odobravajući uzvikivala i terala drugog gladijatora da krene u napad.

„Ovaj nije dorastao Sabatu“, promrmljao je Fronton.

Čovek sa sekirom bio je zadivljen brzinom lavičinog prvog napada na Sabata. Nameravao je da pokaže svoju veštinu sekirrom oštrom poput žileta, ali masa je sada osećala njegovo kolebanje.

Otišao je do kraja arene i vratio se noseći po dugo koplje u svakoj ruci. Vrhovi koplja bili su široki i postepeno su se sužavali sve dok ne bi postali tanki kao igle, a imali su horizontalnu prečku tridesetak centimetara od oštrice kako lav ne bi mogao da se spusti niz motku i napadne svog napadača u samrtnim mukama.

Raspoloženje na drvenim tribinama promenilo se kada je svetina videla koplja. Očekivali su ravnopravniju i opasniju borbu i iskazivali su svoje nezadovoljstvo glasnim uzvikivanjem i siktanjem.

Gladijator je već bio uzrujan i nije dobro procenio prvi napad na mužjaka s crnom grivom, tako da mu je samo pokidao mišiće ramena. Povredio ga je, ali nije onespobio njegovu pokretljivost. Drugi pokušaj bio je podjednako nespretnan. Koplje se zarilo duboko u lavlji stomak, ali nije pogodilo nijedan vitalni organ. Što je bilo još gore, borcu je popustio stisak i u panici je ispustio i drugo koplje.

Da je gladijator ostao na svom mestu, lav bi se možda zadovoljio time da liže svoje rane. Ali, naoružan samo bodežom, čovek je odlučio da se što više udalji od svoje zle kobi. U lavu se probudio lovački nagon i napao je.

Uzvikivanje svetine pretvorilo se u smeh. Gladijator je u strahu izgubio orijentaciju i trčao je unaokolo, nateravši antilope u beg, a lav mu je sa svakim korakom postajao sve bliži. Smeh

je postao histeričan kada je pogledao preko ramena, strgnuo bronzanu masku i usrao se u pregaču, sve u isto vreme. U sledećem trenutku lav se našao na leđima vrištećeg čoveka i oborio ga na zemlju, tresući glavom i zarivajući mu jake zube u rame. Krici su postali glasniji kada je lav progrizao kožni štitnik, ali debeli opasač na ramenu spasao je gladijatora težih povreda.

Ruf je osećao užasnutu opčinjenost i nije mogao da odvrati pogled od borca osuđenog na smrt. Gotovo da nije ni primetio vitku priliku koja je lagano doplesala arenom i stala pored lava i njegove žrtve.

„Ovo bi trebalo da bude dobro“, rekao je Fronton.

Čovek sa zlatnom maskom mogao je da ubije lava jednim potezom, ali je podjednako dobro procenio raspoloženje svetine kao i povrede drugog gladijatora.

Umesto da odmah napadne, glumio je neodlučnost s nestošnim samopouzdanjem vrsnog glumca. Beživotne oči mladog boga samo su doprinosile komičnom utisku. Da li da napadne? Ne, možda ne. Da li je čovek koga se lav sprema da proždere njegov prijatelj? Možda jeste. Ali i siroti lav mora da jede, zar ne? Pa onda ću odluku prepustiti vama, publici.

Većina bi volela da vidi smrt žrtve. Ali kada je mladi gladijator gurnuo oštricu kroz vrat životinje i usmrtio je na licu mesta, svi su zaklicali s odobravanjem.

Sada je morao da završi sopstvenu predstavu, koja je slomila Rufovo srce.

Kirka se borila zato što joj mladi gladijator nije ostavio drugi izbor. Ležala je iza tela životinje koju je poslednju ubila, ušiju spljoštenih uz glavu i sumnjičavo posmatrala kako joj se približava. Čak i kada je bio dovoljno blizu da je dodirne mačem, ostala je nepokretna pošto još nije znala da li je čudna prilika bezopasna ili nešto potpuno drugačije.

Ruf je osetio kako mu se žuč penje u grlo. Shvatio je da postoji samo jedan ishod ove borbe, ali nije mogao da se savlada da ne uzvikne leopardu.

„Napadni ga, Kirka. Ubij ga ili ćeš umreti. Molim te, uradi nešto...“ Njegove očajne uzvike zaustavio je Fronton, koji ga je uhvatio za ruku. Hteo je da zagnjuri glavu u nabore njegove tunike, ali Frontonove snažne ruke su ga naterale da podigne glavu i posmatra ono što će se dogoditi.

Kirka nije umrla hrabrom niti dostojanstvenom smrću. Bila je sakaćena, polako, deo po deo, kako bi se masa zabavila.

Jedva primetnim okretom zgloba, prilika sa zlatnom maskom prešla je vrhom mača preko nežnog mesa na leopardovoj njušci. Pokuljala je krv, a životinja je zauralala od bola dok se povlačila od sigurnosti antilopinog leša. Još nije napala, a gladijator je neumoljivo išao prema njoj ujednačenim korakom koji nije ostavljao pegavoj mački vremena da razmisli o svom narednom potezu.

Mač je ponovo zamahnuo i odsekao deo Kirkinog uva. Bila je poluzaslepljena poplavom krvi koja joj je prekrila lice. Bol je bio nepodnošljiv i mačka se bacila na svog mučitelja. Odbacila se zadnjim nogama, režeći poput žuto-crnog glasnika iz pakla i kandžama oštrim poput igala zagrebala nežnu ranjivu kožu na njegovom stomaku.

Ali gladijator je čekao takav pokušaj.

Opčinjenoj gomili na tribinama izgledalo je kao da leti s jednog mesta na drugo. A mački se činilo da napada jednu od onih tankih belih pruga oblaka koji su plovili azurnim nebom nad njima. U jednom trenutku je bio tu, toliko blizu da je gotovo mogla da oseti kako joj se kandže zarivaju u njegovu kožu, a u sledećem joj se telo ukočilo od zaprepašćenja i pretvorilo u vatrenu loptu nepodnošljive agonije.

Svetina je zaprepašćeno uzviknula i Fronton je povikao s njima. „*Di omnes*. Pogledaj.“

Gladijator je izmakao napadu mačke i postavio se tako da je jednim zamahom dugim mačem presekao njen rep dva centimetra od korena.

Kirka se okretala ukруг, gotovo poludela od bola, jedno cvileći i bezuspešno pokušavajući da liže patrljak od repa. Na kraju je stala, tresući se, i okrenula se prema svom mučitelju.

Ruf je u mukama posmatrao Kirkine patnje. Čak i po cenu sopstvenog života hteo je da pojuri u centar arene i stane između nje i njenog dželata, ali Frontonov gvozdeni stisak na rame nu ga zadržao je na mestu. Postepeno je užas postao prevelik i smenila ga je velika praznina. Želeo je da gladijator s licem boga završi neravnomernu borbu milosrdnim krajem, ali znao je da neće. Svaki ubod njegovog mača dovodio je svetinu u sve veću ekstazu dok je pretvarao nekada ponosnu životinju u drhtavu krvavu gomilu sirovog mesa.

Izvadio joj je oko jednim ubodom. Nehajnim zamahom joj je odsekao drugo uvo. Dok je izmučena životinja pokušavala da se baci na njega, on joj je drao kožu, vešto zamenjujući tamne krugove koji su je činili jednom od najlepših životinja jezivim mrljama tamnocrvenog mesa i belih kostiju. Kirka se ubrzo zanjihala na nogama, iscrpljena naporima i gubitkom krvi, koja je curila na sabijenu zemlju.

Gladijator je počeo da se udaljava u drugom pravcu. Kirka je nekako smogla snagu da krene u umoran mlitav kas, a onda u pravi juriš prema izloženim leđima borca.

Svetina je uzviknula upozorenje, ali Ruf je znao da ono gladijatoru nije potrebno. On je predvideo taj trenutak, baš kao što je osmislio svaki pokret u neravnomernoj borbi. Jednim elegantnim pokretom okrenuo se s ispruženim mačem i zario dugu oštricu u grlo životinje koja je skočila, proteravši gotovo metar gvožđa u Kirkino telo. Udarac joj je proburazio srce i ubio je na licu mesta.

Ruf, koji je plakao ali ipak bio neodoljivo privučen užasnom klanicom u areni, mogao je da zamisli pobjednički osmeh iza maske dok je gladijator izlazio iz arene, odgovarajući na klicanje svetine. Ali kada je prodorne poglede arene smenio hladovinom

prolaza, borčev odlučni korak postao je oklevajući, kao da je crpao energiju i snagu od samog sunca. Mržnja se nagomilala u Rufu poput magme u vulkanu i umalo se nije bacio na Kirkinog ubicu.

Tada je gladijator skinuo svoju zlatnu masku.